

O GÜN ATÖLYEDE 100 KİŞİ BİRDEN NASIL İŞSİZ KALDI?

Öncesinde kör-topal yürüyordu işleri tabii.
Ücretleri bazen günlerce geriden gelse de"çark" dönüyordu.
Sadece o adeta bir "hangar"ı andıran atölyelerinde mi? Hayır,
başkalarının çarkı da dönüyordu...

Konfeksiyoncuydular.

Alabildikleri "sipariş"e göre bazen tişört, bazen gömlek,
bazen pantolon vesaire dikerlerdi.

Şöyle üç beş sene geriye baktıklarında bile yapmadıkları mal
kalmamıştı bu sektörde.

Çünkü "sipariş" bir öyle gelirdi bir böyle.

Aman yeter ki gelsin, yeter ki "iş" olsun derlerdi.

*

Bu işin içinde olmayanlar pek öyle yürütüldüğünü düşünemez
ama, konfeksiyonda "ben şimdi şunları şunları dikeyim, üzerine
de iyi kötü kazancımı koyup satayım" diye bir işleyiş yoktur.
Senin kaç "satacağın" diyelim; alıcı belirler. Sana uyarı yaparsın,
yapmazsan birileri yapar işi.

Kısaca şöyle:

Yurt dışındaki büyük büyük mağaza zincirleri, önlerindeki
sezonda; hangi ürünleri piyasaya çıkaracaklarını, bunu
dükkanlarında kaç satacaklarını ve kendi karlılıklarını
koruyabilmek için onu kaç ürettirmeleri gerektiğini
belirleyip özetle şöyle derler bizim gibi ülkelere:

-Falan tarihe kadar şu şu modellerde, şu şu ölçülerde ve şu
fiyattan şu kadar yüzbin adet "mal" yaptıracağım, "yaparım"
diyen beri gelsin".

Yani sözde siz üretip satan bir ihracatçısınız ama, sizin
"mal"ı kaç satacağınızı değil, kendisinin "kaç alacağını"
dışarı belirlenir.

Diyelim ki karşınıza çıkan "sipariş"; dört ay sonra teslim
edilecek, üç ayrı boyda, beş ayrı renkte, her boydan şu kadar

adetlik paketlenmiş toplam 100 bin adet gömlek. Verilen fiyat da birim başına 3 euro.

Böyle bir işe girer misiniz, yoksa bu koca dünyada her milletten iş bekleyen diğerlerine mi kaptırırsınız işi?

Kazandırır mı?

Kaç mal ettiğinize bağlı tabii.

Haydi bu partide bir şey kazandırmasa da en azından atölyeyi ayakta tutmaya yeter mi?

İşte bütün bunları kalemi elinize alıp yapacağınız hesap belirleyecek.

Çünkü burada işler tersinden gelişiyor:

Sanıldığı gibi öyle maliyetinizin üzerine kazancınızı ekleyip fiyat vermiyorsunuz; gelen fiyata bakıp, bundan kime ne ödeyeceğinizi hesab ederek o üretime girip girmeyeceğinize karar veriyorsunuz.

*

Ne demiş adamlar?

-“Tanesi 3 eurodan falan tarihte 300 bine alacağım”

Gelelim konfeksiyoncunun o hesabına...

-“150 bin euro kumaşa gider,”

-“500 düğmelere veririz.”

-“120 bin yevmiyeler,”

-“3 bin personel servisi, nakliyeler...”

-“18.000 yemekçi ister”

-“4.000 çay, kahve, ıvır zıvır,”

-“2.000 elektrik, su gelir”

-“Muhasebeciyi unuttuk ama şimdilik dursun; bir toplayalım bakalım buraya kadar ne çıktı?”

-“297.500-”

-Üzerine bir de 48 binlik vergi-sigorta gelince... Eyvah... etti mi sana 345.500

Bu ara işler kesat... hesabı bir kere daha yapalım.

Hadi, yalvar yakar 10 bini kumaşçıdan kurtardık, düğmeciyi 400'e bağladık; yevmiyelerde bir şey yapamayız içeride iki aylıkları var gariplerin, iyiden iyiye aç kalırlar...

diyelim yemeği “hafiflettik” 15'e düşürdük.

Nakliyeciye şimdilik salladık...

Ne kadar kurtardık?

-“16.100”

-“Yine de maliyet çıktı 281.400’e”

Koy vergiyi sigortayı şimdi üzerine!

-“329.400”, yine de tutturamadık fiyatı... iş kalacak arkadaş, öyle de battık böyle de nasıl olsa!

*

Bu hesaptaki rakamlar değiştirildi ama bu olay aynıyla vaki... yani aynen bir atölyecinin anlattıkları.

Tabii o bu işi kaybetti ama bakın neler oldu bu arada:

-100 işçi 4 ay çalışacakları işi kaybetti. Aileleriyle birlikte 500 kişi mağdur oldu, şimdi boşta.

-Kumaşçı 150 bin liralık kumaş satamadı, satamayınca bir o kadar kumaş ürettirmesine, bunu üretmek için kim bilir kaç kişiyi tarlada pamukta, iplik fabrikasında, dokumada, boyahanede çalıştıramadı.

-Yemekçi o atölyeye yemek satamadı, pazarcı yemekçiye “malzeme” veremedi. Aşçısı-yamağı işsiz kaldı.

-Nakliyeciler işler durgun diyor, şimdi araba kapının önünde kendisi kahvede pişpirik oynuyor.

-Matbaacı, etiketçi, kutucu, düğmeci, çaycı... hepsini saysak uzun hikaye.

Tabii bu arada bizim “Maliye” de bir şey alamadı.

Çünkü çalışmayanla çalıştırmayanın hiçbir vergi ödemesi gerekmiyor.

Belki 48 bin yerine 10 bin falan olsaydı bu işten istediği, herkes gibi o da bir şeyler alabilirdi.

Şimdi o hepsi gibi kendisi de “tüh” diyor mu acaba?

Tüh ki ne tüh... “bak çalışırsanız bu kadar isterim” deyince ne o vergi alabilirdi, ne insanlar iş yapabiliyordu.

Farkındaysanız “ben 48 bin isterim, mevzuat aynen böyle” dediği için “maliyet bardağına düşen o son damlayla” kendisi de dahil herkes kaybetti.

Öyle demeseydi herkes kazanacaktı şüphesiz.

Daha da kötüsü, şimdi o dağılan atölyenin çalışanları “işsiziz, geçinemiyoruz” deyip daha önce “bak çalışırsanız ben

de Őu kadar vergi alırım” diyen devletin kapısına dayandı, bir yerlerden sosyal yardım falan bekliyorlar. Malum, devlet “bu gibi durumlardaki” yaklaşık 24 milyon kiŐiye bir biŐimde destek verip “geŐimlerine yardımcı oluyor”.

